

CD's

BIJ ONS is het Gryphon Trio wellicht minder bekend. Het is een Canadees ensemble uit Toronto, dat intussen al vijftien jaar bestaat en meerdere opnames op zijn naam heeft, waaronder deze pianotrio's van Franz Schubert. Van het vrolijke jeugdwerk D28 uit 1812 tot de allergrootste trio's zoals opus 99 en opus 100 die Schubert een vijftien jaar later componeerde, getekend door een fatale ziekte.

Schubert was gezegend met een bevallige knapenstem. Hij mocht zingen in de Weense hofkapel en kreeg er les van Salieri, Mozarts zogenaamde 'vijand'. Maar knapenstemmen duren nu eenmaal niet lang en zo kreeg Schubert plotseling veel meer tijd om zich toe te leggen op de compositie. Met de geleerde Salieri in de buurt leidde dit tot een stortvloed van werken en werkjes. De melodieën welden moeiteloos op in zijn rijke verbeelding. Op zijn negentiende was Franz Schubert al toe aan een vierde symfonie!

Helaas volgden roem en geld niet hetzelfde ritme. Wenen bleef karig met applaus, ook al oogste de meester enige bijval in kleinere steden als Linz of Graz. Amper dertig jaar jong, overleed de man in 1828 – overwerkt, berooid en depressief. In zijn laatste werken, waaronder dus deze beide 'grote' pianotrio's, laat dit noodlotsgevoel duidelijk van zich horen. Opus 100 is in dit opzicht typisch, want het bevat een dodenmars en voortdurend horen we varianten van de melodie van een Zweeds volksliedje met de toepasselijke titel *De zon gaat onder...*

Het Gryphon Trio speelt deze werken met een opmerkelijke lichtheid, die misschien velen zal verrassen. Vaak wordt de tragiek van deze beroemde trio's al te zeer uitgemolken. Hier dus niet, en dat bevat ons best. (JC)

Franz Schubert, Complete Piano Trios, door The Gryphon Trio, 2 cd's, Analecta (distributie Coda), 12,50 euro, AN 2 9855-6.



REEDS lang ligt de muziekwereld overhoop over het al dan niet gebruiken van 'originele' instrumenten. Lange tijd was het vooral in de 'oude' muziek en de barok dat dit meningsverschil woedde. Thans willen steeds meer vertolkers ons een idee geven hoe het werk van Beethoven of Schubert eertijds moet hebben geklonken.

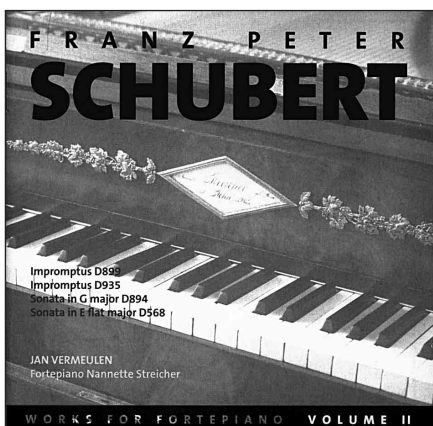
Het moet zo omstreeks 1975 zijn geweest, dat het Collegium Aureum de allereerste uitvoering bracht van een paar Beethovensymfoniën op *Originalinstrumente*. Bij ons ontgon Jos van Immerseel diezelfde goudader en nu brengt Jan Vermeulen een verbluffende uitvoering van Schuberts *Impromptus* en twee sonates op een pianoforte. Eigenlijk is deze dubbele cd het tweede deel van een groter Schubertproject van de Leuvense professor.

Bijzonder is wel dat Vermeulen een Weense pianoforte uit 1826 gebruikt, meer bepaald een Nannette Streicher und Sohn, die jarenlang als een 'schat op zolder' op een kasteelzolder in Leut stond. Voor de restauratie werd de Vlaamse toppianobouwer Chris Maene ingeschakeld. Het resultaat is verbluffend. Het instrument ligt prachtig in balans: de basnoten klinken flink door en de hoge zijn welluidend, nooit schrill. Het altijd ietwat knisperende en droge van de *Hammerflügel* maakt dat je vanzelf de oren spitst.

Voor de eerste cd met de wisselende sfeerschepping van de *Impromptus* heeft een punt. Vermeulen verstopt Schubert niet onder wattenlaagjes, maar kiest voor een veeleer uitgekledede versie. Juist zo komt de serieuze tragiek en wat wanhopige rusteloosheid van Schubert tot zijn recht.

Op de tweede cd zijn de sonates D894 en D568 aan de eer, en krijgen we een loepzuiver pianogeluid waarvan je de individuele klanken haast druppelsgewijs kunt zien vallen. Vermeulen laat ons deze overbekende werken echt op een heel nieuwe manier beleven, veel minder pathetisch van gewoonlijk maar uitgepuurd en vol ritme. Juist daarom zal deze versie een bron van vreugde blijven. (JC)

Franz Schubert, Works for Fortepiano, Volume II, door Jan Vermeulen en op fortepiano Nannette Streicher (1826), 2 cd's, ETCETERA (distributie Coda), 17,60 euro, KTC 1331, .



Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

GEESTELIJKE VADERS EN MOEDERS

BERNARDO OLIVEIRA was tot begin september de abt-generaal van de trappisten. Hij leidde de orde, ook in ons land ruim bekend, sinds 1990 en toonde zich een pleitbezorger van de taak van geestelijke begeleiding. Dom Oliveira leverde ook een praktische handleiding af over het onderwerp, die thans in Nederlandse vertaling verschijnt. Velen kloppen immers aan bij kloosters om met een monnik of een moniale te praten over hun geloofsleven. Anderzijds hebben de kloosterlingen zelf als eersten behoefte aan degelijke begeleiding.

De handleiding lijkt, niet onverwachts, allereerst geschreven voor monniken en monialen die zich met begeleiding bezighouden. Ze onderzoekt ook hoe die begeleiding functioneert in het kader van het kloosterleven. Opvallend, Bernardo Oliveira laaft zich ook aan andere spirituele stromingen, zoals die van Ignatius van Loyola. Eveneens opvallend is dat de trappist de bevindingen van de hedendaagse psychologie zeer ernstig neemt. Zo pleit hij bijvoorbeeld voor een helder onderscheid tussen de geestelijke troosteloosheid (spiritueel gebeuren, waarbij de gelovige geen ervaringen meer heeft) en een ziekelijke gedepimeerdheid of depressie.

Ondergetekende onthield ook dat volgens de gewezen abt-generaal geestelijke begeleiding niet voorbehouden is aan priesters. Dom Oliveira pleit integendeel voor een geestelijk vader- en moederschap. (EDS)

Bernardo Oliveira, Licht op mijn pad. Over geestelijke begeleiding, Altiora, Averbode, 2008, 159 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 317 2636 3.



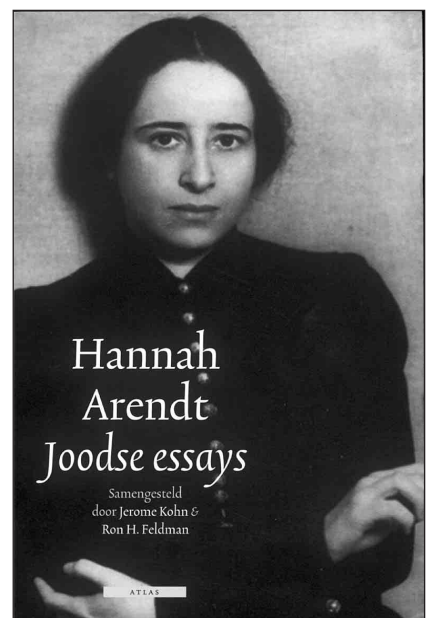
JOODSE IDENTITEIT

HANNAH ARENDT (1906-1975) was een Duits-Amerikaanse filosofe die tot de dag van vandaag wordt gelezen vanwege haar opmerkelijke inzichten in politieke filosofie en vrouwenemancipatie. Arendt was echter ook een zelfbewuste gesecculariseerde joodse. Een dikke bundel met al haar geschriften over joodse kwesties toont aan hoe belangrijk het denken daarover voor haar was. Het boek schrijft 'Joods' consequent met een hoofdletter, om het te onderscheiden van een louter religieuze identiteit.

De meest geschriften dateren van rond de Tweede Wereldoorlog, waardoor de Duitse filosofe ook persoonlijk sterk werd getroffen. Ze kan pas in 1941 ternauwernood Vichy-Frankrijk ontvluchten richting Amerika. In 1944 schrijft ze terecht dat de oorlog „voor ons in z'n twaalfde jaar is”, verwijzend naar de machtsgreep van de nazi's in 1933. Haar scherpzinnige observaties spreken nog altijd aan, als zij bijvoorbeeld de stichting van een Joodse staat in Palestina omschrijft als „een wanhoopsdaad”. Meer heil zag zij in een confederatie voor Palestina.

Voor mensen met belangstelling voor de relaties tussen christenen en joden is dit belangrijke lektuur. Maar het boek is nog veel meer. Getuige daarvan deze ene passage: „De ontwikkeling van 'overbodigheid' van mensen is een van de grootste rampen van deze eeuw en heeft de aller verschrikkelijkste 'oplossing' geschapen. Onderzoek naar het nazisme, tegenwoordig veelal geminimaliseerd tot louter geschiedenis, is onmisbaar voor ons begrip van de problemen van nu en die van de onmiddellijke toekomst.” (EDS)

Hannah Arendt, Joodse essays, samengesteld door Jerome Kohn en Ron. H. Feldman, Atlas, Amsterdam/Antwerpen, 2008, 685 blz., 49,90 euro, ISBN 978 90 450 0056 5.



OM IN TE BIJTEN

DE KEUKEN van de landen rond de Middellandse Zee is de afgelopen jaren ook bij ons bijzonder populair geworden. Niet enkel omdat haar gerechten zo lekker zijn, maar ook omdat er blijkbaar een aantal gezonde principes worden gehanteerd wat betreft ingrediënten en kookwijze. Bij de bekende West-Vlaamse uitgeverij verscheen (reeds) een vierde bundel 'lichte' gerechten, gecreëerd door Francine Vermeiren en vormgegeven door foodstyliste Els Goethals.

Alleen al het fotowerk is om in te bijten. De beroemde koude soep gazpacho, de even vermaarde Provençaalse vissoep, sardientjes op de grill en natuurlijk de wereldberoemde Spaanse paella... Menig klassiek gerecht werd door Vermeiren op maat gesneden van doordeweekse keukenpieten. Slechts op het einde staat diëtistische uitleg over de achtergronden van deze keuken. Aan te raden is, zo leren we, het vleesgebruik te beperken tot zowat 100 tot 200 gram per dag, en minstens tweemaal wekelijks te kiezen voor vis. Het is genoteerd. (EDS)

Francine Vermeiren, Lekker en licht 4. Mediterrane gerechten, Lannoo, Tielt, 2008, 160 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 209 7357 0.

